

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeminentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. LII. Pragen. Clericus qui proprio diœcesano destitutus est, quia nempè ejus diœcesis ab infidelibus, vel hæreticis occupata sit, transiens ad partes Catholicorum, cujus diœcesani subditus fiat, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

judicium ipsius prorogantis, & tunc dispositio dilli textus in cap. significasti, non intrat, quoniam verè & propriè non est prorogare jurisdictionem judicis merè incompetenti, qui eam ex sola prorogatione obtinere dicatur, sed est renunciare exceptioni declinatoriæ, ac nolle ut privilegio seu jure aliàs competenti, itaut ille judex vel superior rectè procedat jure suo, & ex propria nativa jurisdictione, tanquam per remotionem obstaculi, ut bene *Abb. conf. 25. lib. primo*, quem cæteri sequuntur collecti per *Carol. de Grass. dicto effectu primo num. 63. Carleval. dicta disput. 2. num. 1086.*

Quinimò etiam ubi ageretur, juxta casum præcedentem, de judice omninò incompetente, non tamen incapaci ut supra dictum est, attamen conclusio procedit, Vel ad effectum ut proprio Superiori, non obstante subditi consensu, detur jus avocandi causas, seu petendi rescissionem gestorum, quæ sibi suæque jurisdictioni præjudicium parere possent, Vel ad effectum puniendi subditum ita malè agentem, non autem ut ipsemet ad proprium commodum, gestorum nullitatem allegare possit, ut ultra deducta per *Carol. de Grass. dicto num. 63.* ita distinguendo bene habetur apud *Surdum conf. 47. num. 36. circa finem*, cum quo pertransit *Rota decisi. 306. num. 8. & 14. par. 7. rec.* Atque ita probat recepta praxis totius Orbis, præsertim Curie Romanæ, quoniam A. C. extra Curiam non est competens in causis primæ instantiæ, itaut gesta ex defectu jurisdictionis remaneant invalida, ut *dec. 150. par. 4. rec. tom. 2. & sapius*, & tamen quotidie partibus consentientibus, seu non recusantibus, hujusmodi causæ validè tractantur.

In tertio autem & ultimo casu nos versabamur, quoniam Legatus in ejus provincia dicitur judex competens omnium clericorum, habens cum eis, tam habitualem quàm actuaalem jurisdictionem, sicuti Ordinarius cum quo concurret, eoque majorem habet jurisdictionem & prærogativam *Hofstien.* & cæteri communiter in *cap. 1. de officio Legati, Speculator. tit. de Legati. §. superst. Gundisal. de Legato quest. 8. num. 3. Boer. de potestate Legati in principio num. 20.* ac præsupponitur in eodem decreto Concilii dicto *cap. 20.* & in ipsismet litteris *Gregor. XV.* in quibus præsupponitur judex appellationum & recursuum, ac etiam in certis casibus ei datur cognitio in prima instantia ut supra.

Eoque magis hæc præsentia nullitas, reflectendo etiam ad veritatem, omninò cessabat, quia supponebatur talem esse usum & praxim, quem usum non considerabam tanquam inductivum novæ consuetudinis exorbitantis & correctoriæ dictæ Conciliaris dispositionis seu litterarum *Gregorii*, sed tanquam inductivum consensus & patientiæ ipsius Ordinarii, de cujus præjudicio agebatur, unde propterea clarius & absq; dubio ista nullitas non erat allegabilis ad regulam *text. in l. Barbarius ff. de off. Prætoris*, quo casu non intrat infectio decreti irritantis, quia non agit de impugnatione, sed de non comprehensione, seu non usu privilegii particularis, non autem legis universalis juxta distinctionem de qua *Ortobom. dec. 175. num. 16.* & in aliis frequenter.

**

*

P R A G E N.

P R O

ARCHIEPISCOPO.

C U M

EPISCOPO LITHOMARICEN.

Discursus pro veritate extra Curiam,

Clericus qui proprio diœcesano destitutus est, quia nempe ejus diœcesis ab infidelibus vel hæreticis occupata sit, transiens ad partes Catholicorum, cujus diœcesani subditus fiat, ad effectum præsertim collationis ordinum,

De pœna Episcopi conferentis ordines clerico alieno sine proprii diœcesani licentia; Et an Metropolitanus procedere possit ad censuras contra Episcopum Suffraganeum.

S V M M A R I V M.

- 1 **F**Acti series.
- 2 Clericus diœcesis ab infidelibus, vel hæreticis occupata sit diœcesanus & subditus illius diœcesis, adquam confugit.
- 3 Subditus ratione domicilii potest ordinari.
- 4 Domicilium quando contrahi dicatur.
- 5 An contribuentes in sustentatione seminaris in eo aliquod jus habeant.
- 6 Archiepiscopus Pragen. dicitur Legatus natus.
- 7 Licentia denegata per Superiorem non potest concedi per inferiorem.
- 8 In quibus deferendum non sit Theologis.
- 9 An bona fides & credulitas excuset Episcopum ordinantem alienum clericum.
- 10 An Metropolitanus possit, excommunicare alias censuras proferre contra Suffraganeos inconsulto Pontifice.

D I S C. LII.

Uidam Clericus Diœcesis *Alberstaden.* ab hæreticis occupatæ, in *Praga* Seminarium receptus, post aliquorum annorum decursum, in quibus sufficienter in literatura profecerat, quatuor minoribus ordinibus ab Archiepiscopo seu ejus Vicario in spiritualibus (*Suffraganeo* nuncupato) susceptis, ejusdem Seminaris exonerandi causa, per illius Rectorem commendatus fuit cuidam Parocho diœcesis *Lithomaricen.* ut cum prædicationis exercitio, aliisque honestis occupationibus victum sibi procuraret, donec deveniret ad ætatemabilem pro suscipiendo presbyteratu; Cum autem apud dictum Parochum moraretur, pluries Archiepiscopum deprecatus est pro concessione dimissorialium pro sacris ordinibus suscipiendis cum ætatis dispensatione, quod semper denegatum fuit, Deinde

Deinde verò eisdem ordines ab Episcopo dictæ Diœcesis suscepit, de quo habita per Archiepiscopum notitia hic satis humanè per litteras dictum Episcopum monuit ad eum certiorandum de causis, & titulis, ex quibus in alieni clerici ordinatione absque proprii Ordinarii licentia se ingessisset, & quomodo se excusaret à censuris & pœnis contentis in cap. 2. de temporibus ordinationum in 6. & in Sacri Concilii Tridentini sess. 23. de reformat. cap. 8.

Dicto autem Episcopo, non absque aliqua temeritate respondente, Archiepiscopus, servatis servandis, eum in dictas censuras & pœnas incursum declaravit; Verùm petulantior effectus, curavit cum pluribus Theologorum votis ac responsis I. Consultorum, etiam hujus Romanæ Curia, se publicare inculpabilem, atque injustè in hujusmodi pœnas incursum denunciaturum; Quapropter Archiepiscopus, potius ut juxta morem regionis, vulgo satisfaceret, quam quod juris ordo ita exigere, curavit plurium aliorum Theologorum vota & juris Consultorum responsa, præsertim verò ejusdem Curia Romanæ obtinere pro veritate super dictarum censurarum justificatione; Cumque inter alios ego assumptus essem, visis dictis votis & responsis pro Episcopo editis.

Respondi, quoad conclusiones & principia juris, dictos hujus Curia I. C. & Advocatos benè respondisse, atque propositiones per eos deductas esse veras, fallaciam verò consistere in applicatione ad factum, cujus proinde magis quam iuris quæstio esse videbatur, ob eisdem facti seriem alteratè ac minus fideliter ex parte dicti Episcopi præsuppositam, & à qua congrua juris applicatio pendebat, ut frequentior hodie videtur omnium forensium controversiarum natura.

Juris enim, verum, ac receptum principium est per dictos I. C. deductum, & à me admissum, clericum carentem proprio Catholico Episcopo ob diœcesis ab infidelibus vel hæreticis occupationem, effici subditum & diœcesanum illius Episcopi, ad cujus Ecclesiam seu diœcesim migravit, ejusque domiciliarius effectus est, ad text. in cap. clericus 71. distinct. & cap. finali de Parochis, ubi quod propria Civitate occupata, proprius Parochus efficitur ille, ad cujus limites & territorium populus confugit, ex quorum jurium dispositione ad istum præcipuum effectum collationis ordinum, ut clericus efficiatur subditus & domiciliarius illius diœcesis, ad quam à propria ab hæreticis vel infidelibus occupata conueniens se recepit, firmant Joann. Andr. Franch. Gem. & ceteri communiter in eodem cap. 2. de temporibus ordinationum in 6.

Qua theoretica sic stante, totus punctus erat in applicatione ad factum, cujus ferie attendita, etiam juxta illam quæ in dictis responsis pro Episcopo editis præsupponebatur, quamvis cum aliqua alteratione, contra eundem Episcopum, reflectendo ad solam veritatem, respondendum censui, Quoniam in facto non dubitabatur, dictum clericum confugientem à propria diœcesi ab hæreticis occupata, se contulisse ad Civitatem Pragen. ibique in Seminario receptum, commemoratum esse spatio annorum quatuor & ultra, & quod magis est, positivè agnovisse dictum Archiepiscopum in proprio diœcesanum & Pastorem, dum ab eo quatuor ordines minores suscepit.

Non negabant scribentes pro Episcopo prædicto, quod pro tempore dictæ moræ in Seminario, clericus præfatus esset illius Archiepiscopi subdi-

Card. de Luc. de jurisd. & Foro Compet.

tus & diœcesanus, Insistebant autem in eo quod deinde dicto primævo domicilio derelicto, alterum de novo in hac diœcesi contraxisset, ideoque tanquam domiciliarius istius diœcesis, ab ejus Episcopo ad ordines promoveri potuerit ex collectis per Barbof. de Episcopo alleg. 4. ubi latè de hac materia domicilii ad istum effectum collationis ordinum; Verùm in hoc facti præsupposito consistebat fallacia, ob quam de facili corruerant omnia juris præsupposita, alioquin in suo casu vera, quoniam quicquid sit de quæstione, an ad effectum contrahendi domicilium requiratur nec ne lapsus decennii vel alterius temporis ad notat. per D. D. in l. Cives Cod. de Incolis lib. 10. & alibi ex deductis per Menoch. de arbitrar. casu 36. Barbof. dicta alleg. 4. num. 26. & sequen. Buratt. & Adden. decis. 244. & habetur actum in Reggien. consortii sub tit. de Canonicis &c. Admissa etiam opinione domiciliario, seu huic Episcopo favorabiliore, ut etiam absque temporis lapsu, solus animus sufficeret, expressè declaratus, atque ab aliis facti circumstantiis adminiculatus, itaut ex adminiculis tolleretur sinistra suspicio, quod verbalis declaratio esset affectata, & in fraudem, Adhuc tamen sine dubio de dicto animo ita declarato & adminiculato constare debet, cujus contrarium potius patebat, Tum attendita causa moræ in hac diœcesi, quæ propterea tanquam causativa seu occasionalis ad verum domicilium ac civilitatem non erat sufficiens ex deductis in Firmana Codicillarum coram Ottobono inter suas dec. 145. num. 30. & seqq. & pluries ad materiam civilitatis hoc eodem libro sub tit. de præ eminentiis; Tum etiam clarius stante ejusdem animi perseverantia retinendi primum domicilium, dum existens in hac diœcesi pluries petierat ab Archiepiscopo tanquam à proprio diœcesano litteras dimissoriales, quibus denegatis, alium non proprium Episcopum adierat, qui est proprius & præcisus casus textus in dicto cap. 2. de temporibus ordinationum in 6.

Dicebatur etiam ex parte dicti Episcopi, clericum prædictum se non recepisse in Civitate Pragen. ut ejus civis seu incola fieret, sed ut reciperetur in Seminario auctoritate Sedis Apostolicæ ibi erecto pro hujusmodi Catholicis adolescentibus ab hæreticorum potestate confugientibus, unde cum dictum Seminarium commune esset toti Regno, seu Provinciæ Bohemica, cujus Episcopi omnes pariformiter cum ipso Archiepiscopo, juxta proportionabiles vires, ad ejus sustentationem contributebant, exinde inferebatur, quod hujus Seminarii alumni dici possent totius Regni domiciliaarii, & successivè æqualiter subditi omnium Episcoporum suffraganeorum, ex dicta ratione in eodem Seminario cœquale jus habentium; Verùm hoc motivum nulli penitus juris vel facti fundamento innixum erat, quoniam non ex eo quod Parochi aliique beneficiati contribuunt pro sustentatione Seminarii erecti pro beneficio totius Diœcesis, sequitur illos habere jurisdictionem vel cœquale jus cum Episcopo in ipsius Seminarii alumniis, ita à pari & fortius, Licet enim hoc Seminarium erectum sit pro totius Regni seu Provinciæ beneficio, fideique Catholicæ propagatione & conservatione, unde meritò universa Provincia contribuit in ejus sustentatione, Attamen cum situm sit in una Civitate vel diœcesi, nullatenus dici potest, Episcopum non diœcesanum ex dicta ratione contributionis in eum legem diœcesanam habere.

M 2

Clarius

Clarius verò in hac facti specie, & ad effectum, de quo erat quæstio, ex duplici circumstantia; Primò scilicet quod litteræ Apostolicæ Urbani Oñavi, in quibus hujusmodi contributionis mentio habetur, solum Archiepiscopum dicti Seminarii, ejusque alumnorum Ordinarium declarant; Et secundò quod posita etiam dicta cumulativa seu cœquali jure omnium Episcoporum Provincia-
 6 lium ex dicta contributione resultante, Adhuc tamen, cum Archiepiscopus esset Metropolitanus & Superior, & quem etiam in eo Regno esse lega-
 7 tum natum dicit Bald. conf. 377. lib. 4. exinde resultat conclusio, quod licentia denegata per superiorem, concedi non potest per inferiorem, quamvis alias
 8 illam concedendi facultatem haberet ad text. in cap. in debitum, & cap. ut nostrum de appellat. Seraph. dec. 1328. num. 2.

Theologi in votis pro eodem Episcopo editis, credebant ex præmissis illum dici posse in bona fide, ac justa credulitate à censuris & pœnis excusante; Meritò autem hujusmodi motivum neglectum fuit ab ipsismet I. C. pro eodem respondentibus, quoniam ut præsertim habetur in materia nautici fœnoris ac pluries sub tit. de usuris & alibi, Theologis nimium deferendum est in quæstionibus & articulis fidei, quoverò ad moralia, deferendum pariter est quoad concernentia forum internum, in quo animus & propositum totum faciunt, rectèque verificari possunt illæ intellectuales distinctiones intentionis, seu diversæ operationes intellectus, quæ per eos considerantur; Secus autem quoad forum externum, in quo revera non sunt eorum partes cum dictis distinctionibus
 9 judicandi ac respondendi, quoniam Ecclesia non judicat de internis, atq; aliàs omnium jurium dispositio semper elusa remanere posset, cum ferè nullus reperiatur quamvis scelestissimus delinquens, qui juxta suam, quam narrat historiam, innocens & fortè præmio magis quàm pœna dignus reputari non debeat.

Quod in his terminis individualibus prævidet ac optimè decidit idem text. in dicto cap. 2. de temporibus ordinationum in 6. ibi, Episcopi alienos clericos ordinantes vel affectatam ignorantiam allegare, vel signenta componere solent; Unde propterea eatenus excusatio intrat, quatenus in ipso met foro externo tales justificentur circumstantiæ, quæ verè bonam fidem ac justam credulitatem inducant.

Demùm, tam Theologi, quam I. C. satis evagabantur super quæstione agitata per canonicitas
 10 in cap. primo §. finali de offic. Ordinarii in 6. & cap. Venerabili de senten. excommunicationis, de qua Genuen. in praxi Archiepiscopali. capit. 88. num. 6. Quaranta in summa Bullar. verbo Archiepiscopi auctoritas num. 8. Barbof. de Episcopo par. prima tit. 4. num. 15. Ventrigl. de jurisdictione Archiepiscopi cap. 147. & ceteri, An scilicet Archiepiscopus inconsulto Pontifice per censuras contra Episcopos suffraganeos pro d ere valeat; Verùm quamvis ex allegatis pateat, magis communem esse affirmativam, Nihilominus dicebam hunc esse inanem laborem, ac superfluum evagationem, cum hujusmodi quæstio intret in censuris latis ab homine, & quas Metropolitanus auctoritate sua contra suffraganeos promulgaret, in quibus terminis non versabamur, cum ageretur de censuris latis à jure, quarum declaratio seu denunciatio conceditur etiam adversus eos, qui sint exempti, quinimò specialiter privilegiati, ne excommunicari aliisque censuris innodari

valeant, juxta ea quæ habeantur hoc eod. tit. deducta in Messanen. Coronen. & Cusentin. discurs. 29. 47. & 48. & in aliis.

V I T E R B I E N.
 JURISDICTIONIS
 P R O
 C U R I A E P I S C O P A L I
 C U M
 T R I B U N A L I A. C.

Casus disputatus coram Præfecto Signaturæ
 Justitiæ, credo resolutus pro Curia
 Episcopali.

De cumulativa jurisdictione quam A. C. habere præcendit cum Baronibus Status Ecclesiastici, etiam in prima instantia, saltè per viam recursus vasallorum, An procedat in spiritualibus, & cum Episcopis non obstante Concilio Tridentino in cap. Causa omnes.

S V M M A R I V M.

- 1 **F** Acti series.
- 2 De voto Robusterii circa recursum ad A. C.
- 3 Consuetudo non extenditur de casu ad casum.
- 4 De differentiis inter Barones & Magistratus seculares, & Episcopos vel ordinarios Ecclesiasticos.
- 5 Quando cesset decretum Concilii per non usum non obstante decreto irrutanti.
- 6 Papa potest sed non solet vocare ad se casus in prima instantia.
- 7 In Baronibus secularibus intrat præsumptio concussionis subditorum.
- 8 A. C. in prima instantia extra Curiam non est competens.

D I S C. LIII.

Uidam Diœcesanus Viterbien. ad quærelam partis offensæ pro delicto processatus & carceratus, recursum habuit ad A. C. quicquam assumendo, inhibuit in ea consueta formula, cum qua Tribunal inhibere solet curiis Baronibus Status Ecclesiastici, ratione recursus habitæ per subditos adversus Barones, eorumque officiales, Unde propterea assumpta disputatione pro hujusmodi inhibitionis moderatione coram Præfecto Signaturæ Justitiæ ex dispositione Sac. Concil. Trid. Sess. 24. de Reformat. cap. 20 ubi expressè disponitur, quoscumque superiores etiam de latere Legatos non posse in præjudicium Ordinariorum se ingerere in causis primæ instantiæ ab ipsis Ordinariis cognoscendis, Excipiebat Procurator Fiscalis Urbis de voto Robusterii impress. post 2. vol. conf. Farin. dec. 27. ex quo seu verius annotatione ibi contenta, per ora curialium pragmaticorum volitat assumptum, quod per viam
 11 recursus